

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

De humana historia. c. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

Disputatio
nam vtili-
tas in Theo-
logia.

si tamen nimia absit contentio: sic enim non solum cum fructu exercentur ingenia, sed assidue etiam disputationibus multæ veritates à tenebris eruantur. Vidi ego non multis retro annis, in materia de Gratia, & prædestinatione aliqua adeo obscura in vtramque partem à Theologis disputari, ut vtriusque partis propugnatores existimarent, nihil in ea re certi haberi posse, in qua tamen facilis via caput apparere. Contra vero vidi aliquos, leuiter, & absque fundamento ita suis opinionibus adherentes, ut putarent, contrariam sententiam periculo erroris expositam: quod tamen prudens Theologus cauere debet. mature semper de rebus iudicatis, nec leuiter aliquid damnans. Disputatione vero assidue factum est, ut diligenter Scripturæ, & Patrum libris perspectis, res iam facilius appareat, & ubi periculum videbatur, ipsa veritas eluceat.

Supererat, ut ageremus de sensu Scripturæ, qui ad Theologicas disputationes deferui re potest, nam de illius auctoritate, & de numero librorum canonicorum, & de aliis regulis fidei, peculiarem iam promissi tractatum. De sensu autem disputationi accommodato sequentibus disputationibus differendum est. Nunc vero hoc solum admonitum velim Theologum, id quod promitto, quoad eius fieri poterit, me obseruaturum, ut in suis disputationibus ab aliquo ex his locis, qui ipsi proprii videntur, sua semper ducat argumenta: ea tamen, quæ solum ad Metaphysicam spectant subtilitatem, nisi quatenus illustrare possunt Theologica, parum curet.

CAP. V. III.

De auctoritate Scholasticorum, philosophorum,
& derivatione philosophica.

Deinde dicendum est de sexto loco, qui dicitur esse auctoritas Theologorum Scholasticorum, & obiter etiam de nono, videlicet de auctoritate Philosophorum, ad quem etiam ratio ipsa philosophica pertinet. Vtrorumque autem auctoritas non potest maiorem ex se certitudinem, quam opinionis, generare; Theologorum quidem in re Theologica, philosophorum vero in philosophica, quæ cum etiam deferui re possit Theologo ad deducendas proprias conclusiones, ipsa etiam auctoritas philosophorum Theologicis disputationibus prodesse potest, ad probabiliter argumentandum: nisi quando communis sensus Scholasticorum talis est, ut in dogmate fidei, & philosophorum, ut in principio, & definitione aliqua rei philosophicæ conueniant. Tunc autem maior certitudo non ex ipsorum auctoritate, prout ipsorum est, sed ex ipso principio in quo conueniunt generatur. Qualiter vero in delectu opinionum Doctorum scholasticorum habenda sit ratio, dicemus 1.2. in tract. de conscientia. Quando autem contra communem omnium Scholasticorum sententiam opinari sit temerarium, dicemus 2.2. q. 11. art. 2. ubi de qualitatibus propositionum agendum est.

6. Quomodo
deseruiat
etiam loci,
cuius lo-
cus, vel
ratio philo-
sophica.

Denique ratio philosophica, seu principia ex philosophia desumpta, quæ dicuntur esse octauus locus, plurimum præstant, ut habeamus conclusionem aliquam naturalem, aut moralem ex propriis principiis elicita, quam deinde assumit Theo-

Vasquez in 1. part. 2. om. 1.

logus, ut cum alia de fide inferat conclusionem Theologicam: verbi causa ad probandum Christi humanitatem non fuisse adoptatam à Deo, supponimus veram definitionem adoptionis ex principiis philosophicæ moralis, quæ semel constituta, adhibemus propositionem de fide, nempe in Christo naturam humanam unitam fuisse substantialiter Verbo Dei, & inde colligimus non fuisse adoptatam, ut in peculiari de hac re disputatione iam demonstrauimus. Idem seruauimus in alia disputatione ad probandum humanitatem in Christo non retinuisse conditionem seruilem, & in aliis huiusmodi.

Ratio ergo omnino naturalis, aut moralis non est Theologi, ut Theologus est, sed eam supponit, ut diximus: quare, nisi hoc modo deseruiat Theologo, prorsus ab ipsius instituto aliena est. Imo etiam si deseruiat Theologo ad inferendam conclusionem Theologicam, non est proprius locus ipsius, sed ascriptitiuus. Denique sicut ratio philosophica conducere potest ad Theologicam demonstrationem, sic etiam ad argumentationem probabilem, vel assumendo propositiones in philosophia probabiles cum aliis reuelatis, vel euidentibus in philosophia, ex illis tamen probabiliter solum inferendo. Ex quo etiam patet, quo pacto philosophorum auctoritas Theologicus locus esse possit. Quomodo autem sola philosophica ratione Theologus agat in materia morali, & an ea pars ad Theologum pertineat, diximus disp. 7. cap. 5.

CAP. V. IIII.

De humana historia.

Decimus locus, humanæ videlicet historiæ, data Theologo necessarius est, ut non aliunde emendarum, sed proprium dixerim: historiam dico non quamcunque sed eam, quæ narrat acta Conciliorum, & Pontificum, Ecclesiæ traditiones, & hæreses contrarias, contra quas in Concilijs actum est. Ex eo enim habemus indubitam auctoritatem Concilij, non quod humana historia, ut principio veritatis, definitio Concilij nitatur, sed quia, nisi fide historiæ indubitæ constet de Consilio, & auctoritate illius, qua congregatum, & confirmatum fuit, ex ipso non poterimus firmum argumentum deducere. Deinde non satis est nosse ea, quæ diximus, de Concilio, sed oportet perspectas habere hæreses illius temporis, & sententias, contra quas in eo pugnatum est. Si enim quis eas ignoret, non raro eueniet, ut mentem Concilij minime teneat: id quod hac nostra ætate contigit non paucis circa definitionem Concilij Arausici secundi, qui putantes contra Pelagianos fuisse coactum, & nescientes eos distinguere à Semipelagianis, contra quos præcipue canones illius editi fuerunt, multos ex illis perperam interpretati sunt, ut infra disputatione 91. cap. 11. & 1.2. in materia de gratia constabit.

Alia vero historia de rebus etiam Ecclesiasticis, ut plurimum, ad ornatum potius, quam ad doctrinam Theologicarum questionum deserui re potest: vnde ea non est tam proprius Theologiæ locus, neque ad præcipuum illius institutum frequenter accommodatus. Est sanè hæc historia Ecclesiastica, imo etiam gentiliū, interdum utilis ad clariorem Scripturæ intelligentiam, ut testatur

7. Quæ histo-
ria obliuiscit
Theologo.

Concilium
Arausic.
contra Semi-
pelagianos,
non contra
Pelagianos.

Historia
Ecclesiasti-
ca ad quæ
deseruiat.

E 2

Augu-

8. Augustinus 2. de doct. Christiana cap. 28. raro tamen quoad eam partem, quæ deseruit dogmatibus fidei, ex quibus Theologus arguere, & conclusiones deducere debet, ac proinde non tam frequenter ad Theologum pertinet, quatenus Theologus est, sicut ea, quæ continet acta Conciliorum, traditiones Ecclesiæ, & hæreses contrarias.

CAPVT V.

Discrimen inter humanam historiam, & rationem philosophicam.

Ratio philosophica non videtur in principio Theologicis.

9.

Arist.

Historia humana quomodo se habeat ad principia Theologica.

Postremo obseruanda est differentia inter locum historię, quam diximus ad Theologum proprie spectare, & locum rationis philosophicę, quę interdum Theologum iuuare potest; quod locus rationis non includitur in ipsis principiis, quę Theologus assumit, sed vt prior supponitur: ea namque ex principiis naturalibus deducit conclusionem, quę in syllogismo Theologico, vt principium deferuire debet: at vero historia est pars quędam principij Theologici: assumitur, enim a Theologo simul cum ipsa definitione Concilij ad inferendas conclusiones, siquidem ad Theologum pertinet firmum quęrere fundamentum principiorum, quę assumit ex definitione Concilij, legitimū etiam sensum, & veram eorum interpretationem tenere: ad hæc autem plurimum refert historia.

Quare sicut de sapiente dixit Aristot. 6. Ethic. cap. 7. ipse esse, non tantum ex principiis veras colligere conclusiones, sed etiam circa principia dicere vera: ita quoque ad Theologum, qui sapiens merito dicitur, pertinebit, suorum principiorum fundamentum exponere, & circa ipsa plura vera dicere: id autem commode præstabit, si optime historiam Ecclesiasticā nouerit. Neque vero propterea negamus, auctoritati diuinę reuelationis principia Theologica inniti, sed historiam simul concurrere asserimus vno ex duobus modis. Si enim dicamus, principia Theologica assumi, quatenus credita fide infusa diuina, tunc historia humana erit conditio solum requisita, sine qua non habetur assensus fidei infusę, vt 2. 2. quęst. 1. artic. 1. explicabitur: si vero dicamus principia Theologica assumi solum credita fide acquisita, tunc historia humana non tantum erit conditio ex parte principiorum, sed ratio eis assentiendi; ita tamen, vt ea vera esse credamus, vt tradita à Deo, & ipsius auctoritate firmata.

ARTICVLVS IX.

Vtrum sacra Scriptura vti debeat Metaphoris.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Ad nonum sic proceditur. Videtur quod sacra Scriptura non debeat vti metaphoris. Illud enim quod est proprium infimę doctrinę, non videtur competere huic scientiæ, quę inter alias tenet locum supremum, vt iam dictum est. Procedere autem per similitudines varias, & representationes, est proprium poeticę, quę est infima inter omnes doctrinas: ergo huiusmodi si-

ARTIC. IX.

mitudinibus vti non est conueniens huic scientiæ.

2. Præterea, hæc doctrina videtur esse ordinata ad veritatis manifestationem: vnde & manifestatoribus eius præmium promittitur, Ecclesiastici 24. Qui eluciant me, vitam æternam habebunt. Sed per huiusmodi similitudines veritas occultatur: Non ergo competit huic doctrinæ diuina tradere sub similitudine corporalium rerum.

3. Præterea, quanto aliquæ creaturę sunt sublimiores, tanto magis ad diuinam similitudinem accedunt: si igitur aliquæ ex creaturis transumerentur ad Deum, tunc oporteret talem trasumptionem maxime fieri ex sublimioribus creaturis, & non ex infimis. Quod tamen in Scripturis frequenter inuenitur.

Sed contra est quod dicitur Osee 12. Ego visionem multiplicavi eis, & in manibus Prophetarum assimilatus sum. Tradere autem aliquid sub similitudine, est metaphoricū. Ergo ad Sacram doctrinam pertinet vti metaphoris.

Respondetur dicendum, quod conueniens est sacre Scripturę diuina, & spiritalia sub similitudine corporalium tradere. Deus enim omnibus prouidet secundum quod competit eorum naturę: est autem naturale homini, vt per sensibilia ad intelligibilia veniat: quia omnis nostra cognitio à sensu initium habet. Vnde conuenienter in sacra Scriptura traduntur nobis spiritalia sub metaphoris corporalium, & hoc est quod dicit Dionysius primo capitulo cœlestis Hierarchiæ: impossibile est nobis aliter lucere diuinum radium nisi varietate sacrorum velaminum circumuclatum. Conuenit etiam sacre Scripturę, quę communiter omnibus proponitur (secundum illud ad Romanos 1. Sapientibus, & insipientibus debitor sum) vt spiritalia sub similitudinibus corporalium proponantur, vt saltem vel sic rudes eam capiant: qui ad intelligibilia secundum se capiendā non sunt idonei.

Ad primum ergo dicendū, quod poeta vtitur metaphoris propter representationem: representatio enim naturaliter homini delectabilis est. Sed sacra doctrina vtitur metaphoris propter necessitatem, & utilitatem, vt dictum est.

Ad secundum dicendum, quod radius diuinę reuelationis non destruitur propter figuras sensibiles quibus circumuclatur, vt dicit Dionysius, sed remanet in sua veritate, vt mentes, quibus fit reuelatio, non permittat in similitudinibus permanere, sed eleuet ad cognitionē intel-

Cap. 1. circa medium.

In corp. art.

Cap. 2. c. 2. c. 3. c. 4. c. 5. c. 6. c. 7. c. 8. c. 9. c. 10. c. 11. c. 12. c. 13. c. 14. c. 15. c. 16. c. 17. c. 18. c. 19. c. 20. c. 21. c. 22. c. 23. c. 24. c. 25. c. 26. c. 27. c. 28. c. 29. c. 30. c. 31. c. 32. c. 33. c. 34. c. 35. c. 36. c. 37. c. 38. c. 39. c. 40. c. 41. c. 42. c. 43. c. 44. c. 45. c. 46. c. 47. c. 48. c. 49. c. 50. c. 51. c. 52. c. 53. c. 54. c. 55. c. 56. c. 57. c. 58. c. 59. c. 60. c. 61. c. 62. c. 63. c. 64. c. 65. c. 66. c. 67. c. 68. c. 69. c. 70. c. 71. c. 72. c. 73. c. 74. c. 75. c. 76. c. 77. c. 78. c. 79. c. 80. c. 81. c. 82. c. 83. c. 84. c. 85. c. 86. c. 87. c. 88. c. 89. c. 90. c. 91. c. 92. c. 93. c. 94. c. 95. c. 96. c. 97. c. 98. c. 99. c. 100.